

QP CODE: 131003

Reg. No.

**First Professional BAMS Degree Regular/Supplementary Examinations
March 2025**

**PAPER - I Samskritam Evam Ayurved Ithihasa – AyUG-SN & AI
(2021 Scheme)**

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers
- Draw table/diagrams/flow charts wherever necessary

1. Multiple Choice Questions

(20x1=20)

The Answers to MCQ questions (Q.No. i to Q.No. xx) shall be written continuously on the first two writing sheets (ie Page No. 3 & 4) only

- ह्रस्वस्य अकारस्य प्रयोगे कः आभ्यन्तरः प्रयत्नः ?
a) ईषद्विवृतम् b) संवृतम् c) ईषत्संवृतम् d) विवृतम्
- अजिभ्रव्यवहिताः हलः -----संज्ञाः स्युः।
a) संहिता b) इत् c) संयोगः d) पदम्
- अपादानकारकस्य का विभक्तिः ?
a) षष्ठी b) सप्तमी c) पञ्चमी d) तृतीया
- प्रकृतिः इत्यस्मिन् पदे प्रत्ययः कः?
a) इनि b) क्त c) क्तिन् d) ल्युट्
- 'अभ्यङ्गः' अस्मिन् पदे तालव्यः वर्णः कः?
a) भकारः b) अकारः c) डकारः d) यकारः
- तालवादिषु सभागेषु स्थानेषु ऊर्ध्वभागे निष्पन्नः अच् -----संज्ञः स्यात्।
a) अनुदात्तः b) उदात्तः c) स्वरितः d) सवर्णः
- आदित्यः तीक्ष्णांशुभिः ग्रीष्मतौ रूक्षतां जनयति। अस्मिन् वाक्ये कस्य पदस्य करणसंज्ञा?
a) आदित्यः b) रूक्षताम् c) तीक्ष्णांशुभिः d) ग्रीष्मतौ
- पचनम् इत्यस्मिन् पदे प्रत्ययः कः?
a) क्त b) ल्युट् c) ल्यप् d) तुमुन्
- सर्वौषधक्षमे देहे रोगः सुसाध्यः भवति। अस्मिन् वाक्ये सर्वौषधक्षमे इति पदस्य विशेष्यं किं भवति?
a) रोगः b) सुसाध्यः c) देहे d) भवति
- अधोदत्तेषु प्रत्याहारः कः ?
a) गम् b) अच् c) सम् d) ल्युट्
- सर्वस्मिन् आत्मा अस्ति । अस्मिन् वाक्ये सर्वस्मिन् इति पदस्य कारकं किम्?
a) अधिकरणम् b) अपादानम् c) करणम् d) सम्प्रदानम्
- बालाः ----- (पठ् + शतृ) दूदर्शनं पश्यन्ति ।
a) पठन् b) पठन्तः c) पठतः d) पठितवान्
- आधारः कतिधा?
a) त्रिधा b) सप्तधा c) पञ्चधा d) एकम्
- " अ ए ओ " एतेषां वर्णानां का संज्ञा ?
a) गुणः b) वृद्धिः c) अयादि d) यण्
- आभ्यन्तरप्रयत्नाः कति ?
a) एकादश b) त्रयः c) पञ्च d) सप्त

(PTO)

- xvi. विप्राय गां ददाति। इत्यस्मिन् वाक्ये विप्राय इति शब्दस्य का कारकसंज्ञा ?
 a) सम्प्रदानम् b) अपादानम् c) कर्म d) कर्ता
- xvii. अन्तस्थाः वर्णाः के ?
 a) शलः b) यणः c) अचः d) स्पर्शाः
- xviii. रामेण बाणेन वाली हतः। अस्मिन् वाक्ये रेखाङ्कितशब्दस्य का कारकसंज्ञा ?
 a) कर्ता b) करणम् c) कर्म d) सम्प्रदानम्
- xix. उत्तमः छात्रः पाठं सम्यक् पठति। अस्मिन् वाक्ये छात्रः इति पदस्य विशेषणपदम् किम् ?
 a) सम्यक् b) पाठं c) उत्तमः d) पठति
- xx. माहेश्वरसूत्राणि कति ?
 a) द्विचत्वारिंशत् b) चतुर्दश c) त्रयोदश d) सहस्रम्

Short Notes:

(8x5=40)

2. अधोदत्तानां पदानां सन्धिं सन्धिच्छेदं वा लिखत

- a. दुःखभाक्+ न b. आचरेत्+ नित्यम् c. तत्+चतुर्गुणम्
 d. इत्याचारः e. सर्वथेक्षेत

3. अधोदत्तानां पदानां विग्रहवाक्यं समस्तपदं वा लिखत

- a. यथापूर्वम् b. प्रत्येकम् c. रोगः अस्य अस्ति इति
 d. दर्शनं च स्पर्शनं च प्रश्नः च e. मनसः दोषः

4. कोष्ठतः समुचितेन अव्ययपदेन रिक्तस्थानानि पूरयत (इति, च, न, अपि, तु)

- a. सुखं च ----- विना धर्मात् तस्माद्धर्मपरो भवेत्।
 b. शोधनं श्मनं च ----- समासादौषधं द्विधा ।
 c. जाङ्गलं वातभूयिष्ठमानूपं ----- कफोल्बणम् ।
 d. मेदो घ्राणं च जिह्वा ----- कफस्य सुतरामुरः।
 e. रसो ----- श्लेष्मवत्।

5. रूपाणि लिखत

- a) गोशब्दस्य सप्तमी एकवचनं लिखत।
 b) भिषज्-शब्दस्य तृतीया एकवचनं लिखत।
 c) धमनीशब्दस्य षष्ठी एकवचनं लिखत।
 d) अस्मद्-शब्दस्य सप्तमी एकवचनं लिखत।
 e) प्रकृतिशब्दस्य प्रथमा बहुवचनं लिखत।

6. स्ववाक्येषु योजयत

- a. आचरेत् b. प्रहरति c. उपविशति d. प्रक्षालयति e. करणीयम्

7. स्ववाक्येषु योजयत

- a. स्मृत्वा b. शृण्वन् c. गन्तुम् d. पठितवान् e. प्रणम्य

8. धातुरूपाणि लिखत

- a. त्यज् धातुः परस्मैपदि विधिलिङ्। b. कृज् धातुः परस्मैपदि लट् लकारः।

9. अधोदत्तेषु वाक्येषु रेखाङ्कितपदानां विभक्तिः कारकं च लिखत

- a) नासिकां न विकुष्णीयात् ।
 b) विचित्रपुष्पवृक्षेषु काननेषु मध्याह्नं सुखी गमयेत् ।
 c) अतिदूरस्थं विप्रियं रूपम् अक्षणा वीक्षते।
 d) आमाशयात् अन्नं पक्वाशयं गच्छति ।
 e) इन्द्रियाणि न अतिलालयेत् ।

(PTO)

Answer briefly:

(4x10=40)

10. A) समुचितरूपाणि विलिख्य वाक्ये योजयत ।

- a) वातशब्दस्य तृतीया विभक्ति एकवचनम्
- b) रोगिन्-शब्दस्य चतुर्थी विभक्ति एकवचनम्
- c) मनस्-शब्दस्य सप्तमी विभक्ति एकवचनम्
- d) श्लेष्मन्-शब्दस्य द्वितीया विभक्ति एकवचनम्
- e) अग्निशब्दस्य चतुर्थी विभक्ति एकवचनम्

B) अशुद्धिपरिहारं कुरुत ।

- a) तत्राद्याः मारुतः घ्नन्ति।
- b) रसासृङ्गांसमेदोऽस्थिमज्जशुक्राः धातवः ।
- c) युगे युगे त्रयः एव संहिताः वाच्याः भवन्ति।
- d) आतुरः क्षुधेन पीडितः भवति ।
- e) रोगी आतुरालयं गच्छन्ति।

11. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम्ना सह लिखत ।

- a) दक्षस्तीर्थात्तशास्त्रार्थो दृष्टकर्मा शुचिर्भिषक् ।
- b) रोगस्तु दोषवैषम्यं दोषसाम्यमरोगता।
- c) शरीरजानां दोषाणं क्रमेण परमौषधम् ।
- d) आढ्यो रोगी भिषग्वश्यो आपकः सत्त्ववानणि ।
- e) स्नानशीलः सुसुरभिः सुवेषोऽनुल्बणोज्ज्वलः ।

12. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां सन्धिच्छेदं सूत्रसहितं लिखत ।

- a) अस्थनां मज्जनि सौषीर्यं भ्रमस्तिमिरदर्शनम्॥
- b) शुक्रे चिरात् प्रसिच्येत शुक्रं शोणितम् एव च।
- c) तोदोऽत्यर्थं वृषणयोर्मेढ्रं धूमायतीव च।
- d) कुक्षावाध्मानमाटोपं गौरवं वेदनां शकृत् ।
- e) मूत्रं तु बस्तिनिस्तोदं कृते अप्यकृतसंज्ञताम्

13. A) अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां समुचितं प्रत्ययं लिखत

- a) यस्त्वामाशयसंस्थितः क्लेदकः सोऽन्नसङ्घातक्लेदनात्। (क्त क्त्वा ण्वुल् क)
- b) अनुरक्तः शुचिर्दक्षो बुद्धिमान् परिचारकः। (मतुप् क्तवत् क्त्वा ण्वुल्)
- c) शरीरचिन्तां निर्वर्त्य कृतशौचविधिस्तथा। (ल्युट् ल्यप् ण्यत् ष्यञ्)
- d) गजं सिंहइवाकर्षन् भजन्नति विनश्यति (शतृ शानच् तुमुन् क्तवत्)
- e) यतेत च यथाकालं मलानां शोधनं प्रति। (तव्यत् ल्यप् ल्युट् अच्)

B) अधोदत्तानां पदानां प्रयोगं विपरिणमयत

- a) सः औषधं पिबति।
- b) नापितः क्षपणकं पश्यति ।
- c) तथा व्यायामः क्रियते।
- d) व्रणः वेदनां ददाति ।
- e) अहं वृक्षम् आरोहामि।
